

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД У ВРАЊУ

**ИЗВЕШТАЈ О РАДУ
ЈАВНЕ УСТАНОВЕ ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД У ВРАЊУ
ЗА 2023. ГОДИНУ**

Фебруар, 2024.година

САДРЖАЈ

1.ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ЈАВНОЈ УСТАНОВИ ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД У ВРАЊУ.....	2
2.УВОДНИ ДЕО.....	3
3.КАПАЦИТЕТИ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД.....	12
4.КОРИСНИЦИ УСЛУГА ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД.....	16
5. ПРОБЛЕМИ, ТЕШКОЋЕ И ПРИМЕРИ ДОБРЕ ПРАКСЕ У РАДУ.....	23
6.ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА.....	28

1. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ЦЕНТРУ ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД У ВРАЊУ

• ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД	ВРАЊЕ
• МЕСТО	ВРАЊЕ
• ГОДИНА ОСНИВАЊА	1964
• ВД ДИРЕКТОРКА	Јадранка Стојановић
• E-mail	vranje.csr@minrzs.gov.rs
• АДРЕСА И ПОШ. БРОЈ	Задарска бр.2, 17500
• ТЕЛЕФОНИ / ФАХ	017 /423 905

2. УВОДНИ ДЕО

ПРЕДМЕТ ИЗВЕШТАВАЊА

ПРЕДМЕТ ИЗВЕШТАЈА је приказ броја и структуре корисника Центра за социјални рад Врање у 2023. години, као и преглед остварених права и пружених услуга социјалне заштите у складу са законом и прописима донетим на основу закона. Предмет извештавања је приказ функционисања Центра за социјални рад у Врању током 2023. године, а заснива се на вредновању ефеката постигнутим у остваривању редовних послова који су усредсређени на потребе корисника, праћење, планирање и унапређење система социјалне заштите.

Извештај садржи интерпретацију, коментаре и критички осврт на постојеће стање, уочене тенденције и промене у раду, указује на проблеме и тешкоће у реализацији заштите и пружању помоћи грађанима, представља податке о недостајућим услугама и обрађује друга значајна питања.

ОСНОВА ЗА ИЗРАДУ ИЗВЕШТАЈА су подаци прикупљени на основу постојеће евиденције и документације у Центру за социјални рад у Врању, као и извештаји постојећих Служби према унутрашњој организацији Центра за социјални рад Врање.

Приказана је анализа карактеристика корисника, обим и садржај послова Центра за социјални рад и квалитет услуга. Основни инструмент којим је одређен начин израде овог извештаја је образац за извештавање о раду центара за социјални рад које је прописао Републички завод за социјалну заштиту и Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања. У том смислу је овај извештај преглед тренутног стања у раду Центра за социјални рад са освртом на претходну буџетску годину и уједно је веома значајан како би се адекватно сагледала тренутна ситуација у Центру и како би се креирале наредне активности ове установе.

Непосредни циљ коме смо тежили у извештајном периоду био је усмерен ка побољшању социјалног статуса грађана на личном, породичном и ширем социјалном плану, пружањем квалитетне подршке у остваривању права непосредне социјалне заштите, пружању услуге у области породичног законодавства као и друге услуге социјалне заштите.

Извештај за 2023.годину прилагођен је реформским и законски дефинисаним циљевима у области социјалне заштите који су постављени стратешким документима и нормативним актима од националног до локалног нивоа.

ОСНОВА ЗА ИЗРАДУ ИЗВЕШТАЈА

Основу за израду Извештаја о раду чине: званични статистички подаци преузети из Републичког завода за статистику, информације релевантних институција на локалном нивоу, подаци из базе података Центра у програму Интеграл, и новом програму Созис у складу са законским прописима и подзаконским актима који регулишу област социјалне заштите и интерне евиденције стручних радника и руководиоца служби.

Послови који се односе на права односно услуге социјалне заштите, за која финансијска средства обезбеђује Република Србија су поверени послови односно јавна овлашћења о чијем се обезбеђивању стара Република Србија а преко Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

У вршењу других послова утврђених законом, Центар поступа у складу са прописима донетим на нивоу локалне самоуправе у циљу остваривања права и пружању услуга у

области социјалне заштите које обезбеђује Град Врање.

КОМЕ ЈЕ НАМЕЊЕН ИЗВЕШТАЈ И КО ЋЕ ГА РАЗМАТРАТИ

Годишњи извештај Центра за социјални рад **НАМЕЊЕН** је Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјалне питања, Републичком заводу за социјалну заштиту, Локалној самоуправи Града Врања, грађанима и институцијама који су заинтересовани за област социјалне заштите, као и унутрашњим органима управљања Центра за социјални рад.

Разматра га и усваја Управни одбор Центра за социјални рад и Скупштина Града Врања.

ДЕЛАТНОСТ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

Целокупна делатност и овлашћења Центра за социјални рад, регулисана су на основу постојећих закона и подзаконских аката.

1. Закон о социјалној заштити
2. Породични закон
3. Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривично-правној заштити малолетних лица
4. Закон о извршењу кривичних санкција према малолетницима
5. Закон о прекршајима
6. Кривични законик
7. Закон о заштити од дискриминације
8. Закон о забрани дискриминације
9. Правилник о организацији, нормативима и стандардима рада центара за социјални рад;
10. Правилник о хранитељству;
11. Одлука о социјалној заштити грађана на територији града Врања

На основу Закона о социјалној заштити, Центар за социјални рад, је у току године предузимао низ активности у вршењу јавних овлашћења у раду, а нека од њих су следећа :

- открива и прати социјалне потребе грађана и проблеме у области социјалне заштите;
- организује и спроводи одговарајуће облике социјалне заштите и социјалног рада – пружа дијагностичке услуге; спроводи одговарајући третман, саветодавно терапијске услуге и стручну помоћ корисницима;
- води евиденцију и документацију о пруженим услугама и предузима мере у оквиру своје надлежности;
- спроводи поступак посредовања медијације у породичним односима (мирење и нагодба);
- решава у првом степену о остваривању права утврђених овим законом;
- пружа услуге социјалног рада у поступку решавања о тим правима;
- доставља налаз и стручно мишљење, на захтев суда, у парницама у којима се одлучује о заштити права детета или о вршењу, односно лишењу родитељског права;
- доставља на захтев суда, мишљење о сврсисходности мере заштите од насиља у породици коју је тражио други овлашћени тужилац;
- пружа помоћ у прибављању потребних доказа суду пред којим се води поступак у спору за заштиту од насиља у породици;

- спроводи поступак процене опште подобности хранитеља, усвојитеља и старатеља;
- врши попис и процену имовине лица под старатељством;
- сарађује са јавним тужиоцем, односно судијом за малолетнике у избору и примени васпитних налога;
- спроводи медијацију између малолетног учиниоца и жртве кривичног дела;
- проверава извршење васпитних мера и доставља суду и јавном тужиоцу за малолетнике извештај о току извршења васпитних мера о чијем се извршењу стара;
- обавља друге послове утврђене законом.

Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривично правној заштити малолетних лица, садржи одредбе које се примењују према малолетним учиниоцима кривичних дела. Одредбе закона односе се на материјално кривично право, органе који га примењују, кривични поступак и извршење кривичних санкција према овим учиниоцима кривичних дела. Закон садржи и посебне одредбе о заштити деце и малолетника као оштећених у кривичном поступку.

Према Закону о извршењу кривичних санкција према малолетницима, задаци Центра односе се на фазе рада са малолетником, његовим родитељима, средином у којој се креће и остварује своје обавезе. Посебне задатке орган старатељства има када се ради о упућивању у васпитну установу (припрема, избор завода, одвођење, праћење, извештавање суда, прихват по повратку из установе, и др.).

На основу Закона о прекршајима, Центар као орган старатељства у прекршајном поступку према малолетницима, има обавезу стручне обраде, даје предлоге и указује на чињенице и доказе у циљу правилне одлуке.

Породични закон је врло значајан у раду Центра за социјални рад, којим се уређују следеће области:

- брак и односи у браку;
- односи у ванбрачној заједници;
- односи детета и родитеља;
- усвојење;
- хранитељство;
- старатељство;
- издржавање;
- имовински односи у породици;
- заштита од насиља у породици;
- поступци у вези са породичним односима.

Центар за социјални рад у складу са Законом о социјалној заштити(члан120):

- Процењује потребе и снаге корисника и ризике по њега и планира пружање услуга социјалне заштите;

- Спроводи поступке и одлучује о правима на новчану социјалну помоћ и о коришћењу услуга социјалне заштите;

- Предузима прописане мере покреће и учествује у судским и другим процесима;

- Води прописане евиденције и стара се о чувању документације корисника.

На основу Одлуке о социјалној заштити грађана на територији града Врања, утврђена су проширена права и услуге социјалне заштите, која су се пружала у току године угроженим грађанима.

Права утврђена градском одлуком су:

1. Право на једнократну помоћ,
2. Посебна новчана помоћ,
3. Право на опрему корисника за смештај у установу или другу породицу,
4. Право на путне трошкове за родитеље-старатеље деце ометене у развоју која су на редовном школовању,
5. Право на накнаду трошкова сахране,
6. Право на бесплатан оброк.

Центар за социјални рад на локалном нивоу предузимао је покретање иницијатива у складу са усвојеним локалним, стратешким плановима развоја (реформе) социјалне заштите. Поред постизања законом задатих циљева у оквиру система социјалне заштите као основне делатности, Центар за социјални рад је у марту месецу 2023.године почео са радом у новом програму –СОЗИС и социјалне карте, што је захтевало обуке запослених колективно, као и по службама. Рад у новим програмима захтева нову и савременију опрему, што је делимично и обезбеђено, а у складу са расположивим средствима.

1.У вршењу јавних овлашћења, Центар је у складу са законом одлучивао о:

- остваривању права на новчану социјалну помоћ;
- остваривању права на додатак за помоћ и негу другог лица и увећани додатак за помоћ и негу другог лица;
- остваривању права на помоћ за оспособљавање за рад;
- остваривању права на смештај у установу социјалне заштите;
- остваривању права на смештај одраслог лица у другу породицу;
- хранитељству;
- усвојењу;
- мерама старатељске заштите;
- одређивању и промени личног имена детета;
- мерама превентивног надзора над вршењем родитељског права;
- мерама корективног надзора над вршењем родитељског права.

2. У вршењу јавних овлашћења, Центар у складу са законом, обављао је следеће послове:

- достављао на захтев суда налаз и стручно мишљење у поступку за заштиту права детета и сврсисходности мере заштите у породици;
- спроводи поступак процене опште подобности хранитеља, усвојитеља и старатеља као и програм припреме будућих усвојитеља и хранитеља;
- вршио попис и процену имовине лица под старатељством;
- спроводио поступак медијације у породичним односима и између малолетних учиниоца и жртве кривичних дела;
- сарађивао са јавним тужиоцем, односно судијом за малолетнике у избору и примени васпитних налога и подноси извештај о испуњењу васпитног налога ;
- учествовао у припремном поступку против малолетног учиниоца кривичног дела и достављао мишљење суду;

- проверавао извршење васпитне мере појачаног надзора и спроводио васпитну меру појачаног надзора од стране органа старатељства (бринуо о школовању малолетника, његовом запослењу, одвајању из средине која на њега штетно утиче, лечењу);
- достављао суду и јавном тужиоцу за малолетнике извештај о току извршења васпитних мера;
- покретао судске поступке када је законом на то овлашћен;
- пружао услуге социјалног рада.

ОСНОВНА СОЦИО – ЕКОНОМСКА ОБЕЛЕЖЈА ГРАДА КОЈЕ ПОКРИВА ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД СВОЈОМ ДЕЛАТНОШЋУ

Град Врање се налази у јужној Србији, у централном делу Пчињског округа. Граничи се са пет општина Пчињског округа – на северу са општинама Владичин Хан и Сурдулица, на западу са општином Босилеград, на југу са општинама Бујановац и Трговиште, а у североисточном делу и са три општине Косово и Метохија (Косовска Каменица, Ново Брдо и Ѓњилане. Просечна густина насељености према подацима Завода за статистику износи 87 становника на км/2.

Град се налази у средишту комуникационих праваца (коридор Е-10, који представљају саобраћајне везе од изузетног међународног значаја. На три километра од града пролазе аутопут и железничка пруга Будимпешта – Београд - Скопље - Атина који повезују Србију са суседном Северном Македонијом, а тако и средњу Европу са Балканом.

Међутим, у периоду од 2011. до 2022. године број становника је смањен за 9.143 становника (за 10,94%). Током периода 2011 – 2022. година, смањење укупног броја становника прати и смањење броја домаћинстава. Оно што је нарочито забрињавајуће да Врање има негативну стопу наталитета, односно да има мање рођених него умрлих.

Према последњем попису из 2022.године, тренд смањивања броја становника се наставља, па је у 2022.год укупан број становника износио 74.381 ,од тога 37.240 жена и 37.141 мушкараца. Што се старосне структуре становништва тиче, највећи проценат становништва чине становници старости од 18-64године и то 62%. Нјмањи проценат чине деца од 0-17год.,старости тј., 18%.

На територији града Врања у последњој деценији није евидентирамо механичко кретање становништва из руралне у урбану средину, јер је завршено, попуњавањем некада индустријских капацитета. Међутим, дрштвено – економска криза која је проузроковала слабљење индустријских капацитета, вишак радне снаге, губитак посла, условљава ново кретање становништва из једне урбане у другу урбану средину, ради проналажења одређеног посла и обезбеђивања егзистенције.

Образовна структура у статистици се прати од 15 година старости и подаци су следећи:

без школске спреме	731
непотпуно основно образовање	3.182
основно образовање	13.794
средње образовање	32.729
више образовање	4.234
високо образовање	8.904

На територији града Врања регистровано је 15 централних основних школа, 8 средњих школа и 10 вртића у оквиру ПУ „Наше дете,,.

Број врањских домаћинстава по попису је 25.531 од тога:

- једночлано 5.107
- двочлано 6.342
- трочлано 4.658
- четворчлано 4.335
- петочлано 1.752
- шесточлано и више 1.337

Запажа се да су врањска домаћинства махом двочлана и заузимају 26,95% од укупног броја домаћинстава.

Извор података: Републички завод за статистику

Индикатор	Територија - НСТЈ	Старосне групе	Период	2023		
			Пол	Укупно	Мушко	Женско
Процене становништва, по старости и полу, упоредни преглед на градском нивоу [број]	Град Врање	Укупно		74.381	37.141	37.240
		0-4		3.339	1.725	1.614
		5-9		3.584	1.854	1.730
		10-14		3.724	1.918	1.806
		15-19		4.164	2.100	2.064
		20-24		3.922	2.060	1.862
		25-29		4.055	2.092	1.963
		30-34		4.489	2.312	2.177
		35-39		4.974	2.524	2.450
		40-44		5.184	2.609	2.575
		45-49		5.463	2.807	2.656
		50-54		5.566	2.841	2.725
		55-59		5.563	2.758	2.805
		60-64		5.471	2.677	2.794
		65-69		5.311	2.592	2.719
		70-74		4.416	2.063	2.353
		75-79		2.436	1.097	1.339
80-84		1.696	727	969		
85+		1.024	385	639		

По учешћу остарелих лица у укупној популацији – 20% (старији од 65 година), Град Врање се сврстава у локалитете са старим становништвом, а у следећој деценији према демографским пројекцијама, број старих биће удвостручен, односно чиниће скоро половину укупног становништва. Овакав демографски преображај становништва имаће дубоке последице на сваки аспект живота појединаца (а у оквиру тога и старих) и друштвене заједнице. Очигледно је да ће старији суграђани бити популација где ће друштвена заједница имати већу одговорност кроз одређене активности .

Што се тиче етничке структуре становништва у Врању према последњем попису 2022.год., живи 89,66% Срба, 4,74% ромске популације, Бугари 0,61%,Македонци 0,21%, Албанци 0,02%, Мађари 0,09%, као и незнатан број Хрвата, Румуна, Влаха.

Укупан број незапослених који су евидентирани код Националне службе за запошљавање, на дан 31.12.2023.год., је 5.306, док је удео жена 2.972

Ciljna grupa: Ukupno nezaposlena lica	UKUPNO		15 - 19 godina		20 - 24 godine		25 - 29 godina		30 - 34 godine		35 - 39 godina		40 - 44 godine		45 - 49 godina		50 - 54 godine		55 - 59 godina		60 - 64 godine	
	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene
UKUPNO	5.306	2.972	132	69	370	185	523	311	493	334	549	342	531	336	623	354	712	368	785	425	588	248
I stepen stručne spreme	1.517	809	31	14	54	26	79	42	95	50	135	78	137	77	196	117	262	141	290	159	238	105
II stepen stručne spreme	320	143			/	/	6	3	10	4	30	14	24	17	53	25	55	24	87	38	55	18
III stepen stručne spreme	1.068	491	42	21	57	18	44	15	61	32	108	53	131	74	139	61	168	73	199	104	119	40
IV stepen stručne spreme	1.430	857	59	34	166	76	158	97	148	104	117	78	130	90	172	111	186	105	153	88	141	71
V stepen stručne spreme	22	2					1	1	1	0	2	0	7	1	4	0	2	0	2	0	3	0
VI-1 stepen stručne spreme	168	121			/	/	/	/	/	/	40	31	37	30	22	15	18	11	30	24	21	10
VI-2 stepen stručne spreme	224	165			47	31	66	48	70	57	20	15	13	10	2	1	4	3	1	/	1	0
VII-1 stepen stručne spreme	556	383			46	34	169	105	108	87	97	73	52	34	34	23	17	11	23	12	10	4
VII-2 stepen stručne spreme	1	1					/	/	/	/	/	/	/	/	1	1	/	/	/	/		
VIII stepen stručne spreme	/	/											/	/	/	/						

БРОЈ КОРИСНИКА ПЕНЗИЈА У ВРАЊУ 31.12.2023.године

КАТЕГОРИЈА	СТАРОСНА	ИНВАЛИДСКА	ПОРОДИЧНА	УКУПНО
ЗАПОСЛЕНИ	9645	3723	2783	16151
ПРОФЕСИОНАЛНА ВОЈНА ЛИЦА	73	29	45	147
САМОСТАЛНЕ ДЕЛАТНОСТИ	408	155	111	674
ПОЉОПРИВРЕДНИЦИ	756	70	123	949
УКУПНО	10882	3977	3062	17921

Податак за 2023. год.

Од укупног броја становништва на територији града удео пензионера је 24,09%, што упућује на чињеницу да старосна структуре доживљава снажне промене.

Велики број радника је и даље на евиденцији Националне службе за запошљавање. Незапосленост је и даље проблем, али у односу на претходну годину присутно је тенденција смањења.

Стање привреде града Врања када се говори о привредним субјектима има позитиван тренд, али детерминанте (недовољна конкурентност, недостатак тржишта, мала куповна моћ, презадуженост...) још држе привреду града у негативном тренду.

После извесне временске стагнације текстилна компанија „Јумко“, ради на оживљавању програма и ширење продајне мреже. Тренутно је финансијски стабилна компанија са континуираном производњом и уговореним пословима, што ће се одразити на бољи стандард радника, а и на додатно запошљавање.

Тржишно пословање малих и средњих предузећа је добар потенцијал за економски развој и опоравак привреде града, јер својом флексибилношћу и способношћу прилагођавања на промене, задовољавају потребе тржишта, нуде нове програме и имају стратешке партнере.

Незапосленошћу су највише погођене жене и млади. Највећи број незапослених нема средњу школску спрему.

Посебна пажња се посвећује изградњи путева, изградњи дуплог колосека железничке пруге и изградњи гасовода како би трошкове производње свели на најмању могућу меру у постојећим условима.

Износ просечне месечне нето зараде на републичком нивоу за месец новембар 2023. године је 89.956,00 динара, док је на нивоу града Врања нето просечна зарада по запосленом у новембру месецу 2023. године износила 69.269,00 динара. (подаци РЗЗС)

3. ДЕО:

КАПАЦИТЕТИ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

На основу решења Министарства број: 112-01- 151/33/2008-09 од 01.12.2008. године утврђен је број и структура стручних и других радника ангажованих у обављању поверених послова и јавних овлашћења у Центру за социјални рад Врање. По овом решењу одобрено је на пословима јавних овлашћења укупно 27 радника.

На дан 31.12.2023.год. укупно је 18 запослених стручних радника на неодређено време чији се рад финансира из буџета Републике Србије и 3 запослена на одређено време (директор - именовано лице из реда запослених запослен на неодређено време у Центру, једна запослена која је преузета из установе са подручја КиМ и 1 запослена на одређено време због замене привремено одсутне запослене са рада). С обзиром на број ангажованих радника чији се рад финансира из буџета Републике Србије евидентно је да установа послује са смањеним кадровским капацитетом.

Број запослених чији се рад финансира из буџета Републике Србије на дан 31.12.2023.године

Ред. Бр.	Радно место	Број радника
1.	Директор	1
2.	Послови социјалног рада	14
3.	Управно – правни послови	2
4.	Послови планирања и развоја	/
5.	Административно – финансијски послови	3
6.	Техничко помоћни послови	1
	УКУПНО:	21

Постојећи проблем Центра је да број и структура стручних радника није тренутно усаглашена са реалним потребама, што је у складу са Решењем ресорног Министарства, којим је утврђено да Центар за социјални рад у Врању има мање радника на пословима стручног социјалног рада. Неопходно је ускладити број и структуру радника Центра са постојећим потребама и попунити упражњена радна места конкретним стручним радницима како се не би ефикасност рада довела у питање.

У Центру за социјални рад, постоји потреба за повећањем броја запослених, што је и потврђено решењем о броју запослених радника које је донело ресорно Министарство пре пар година. Центру за социјални рад недостају стручни радници социјалног рада, тј. социјални радници.

У извештајном периоду Центар за социјални рад је покретао поступке ради попуњавања упражњених радних места који су успешно реализовани. Попуњено

је, на основу сагласности Владе Републике Србије а преко ресорног Министарства три радна места и то радно место – стручни радник за управно правне послове пријемом у радни однос на неодређено време 2 извршиоца дипломирана правника и радно место – благајник пријемом у радни однос на неодређено време 1 извршиоца са средњом стручном спремом. Чињеница је да су радна места упражњена још током 2019., 2020 и 2021.године. У 2024.години Центар ће настојати да се попуне и преостала непопуњена радна места.

На основу Правилника о организацији и систематизацији послова Јавне установе Центар за социјални рад у Врању, бр.55100-217-1/2018, укупно је 15 систематизованих радних места која се финансирају из буџета Града Врања. На дан 31.12.2023.год. у Центру за социјални рад у Врању укупно је 22 запослених и радно ангажованих чији се рад финансира из буџета Града Врања, од тога 15 извршиоца запослених на неодређено време, 4 извршиоца запослених на одређено време и 2 извршиоца по основу Уговора о обављању привремено повремених послова.

Број запослених и радно ангажованих чији се рад финансира из буџета Града Врања на дан 31.12.2023.године

Ред. Бр.	Радно место	Број радника
1.	Послови социјалног рада	9
2.	Управно-правни послови	4
3.	Финансијско административни и технички послови	6
4.	Ангажовани по основу уговора о обављању Привремено повремених послова	2
5.	Укупно	21

Укупан број запослених и радно ангажованих у Јавној установи Центар за социјални рад у Врању на дан 31.12.2023.године је 42.

Центар за социјални рад има уграђен паник тастер - систем као техничку меру безбедности запослених. У 2023.години запослени су имали могућност да притиском на тастер одмах алармирају МУП, и то у ситуацијама када је неопходно активирање паник тастера а када би обзиром на ситуацију и понашање насилника извесно дошло до угрожавања безбедности, интегритета а на крају и живота запослених.

У 2023.-ој години Центар за социјални рад у Врању је по први пут добио једног радника из редова професионалног обезбеђења. Имајући у виду да у периоду пре 2023.године Центар није имао професионално обезбеђење а и саму чињеницу да се због специфичности послова из надлежности Центра а и веома осетљиве групације корисника често дешавају напади на запослене, професионално обезбеђење је једини начин да се спрече инцидентне ситуације.

Кад говоримо о техничкој опремљеност Центра за социјални рад у Врању, а имајући у виду рад у новом програму СОЗИС, у извештајном периоду је стављен акценат на набављање потребне савременије опреме која може да подржи нови програм, колико су то дозвољавале финансијске могућности, на чему ће се радити и у наредној години како би се постигао задовољавајући ниво техничке опремљености.

Возни парк Центра за социјални рад чине два возила, „Fiat 500X“ обезбеђено од Министарства правде реализацијом пројекта «Брже и сигурније до корисника» и теренско возило Dacia Duster, добијено од локалне самоуправе током 2021. године.

Приступачност Центра за социјални рад особама са инвалидитетом, а и старијих особа није адекватан, чиме се смањује могућност приступа услугама система, што се у одређеној мери надокнађује теренским радом.

Кад говоримо о условима рада, простору где се обављају поверени послови јавних овлашћења Центра за социјални рад истичемо да простор, намештај, опрема коју Центар поседује не задовољавају основне услове неопходне за функционисање установе.

Зграда је стара, прокишњава, намештај дотрајао и амортизован, техничка опремљеност није на нивоу који захтева рад у новом програму СОЗИС, а све то утиче на адекватно пружање услуга, дакле на саме кориснике и запослене.

Велики проблем представља недостатак пословног простора имајући у виду чињеницу да је у последњих неколико година увећан број корисника и обим оставарених права и пружених услуга.

Потреба за сталним стручним усавршавањем има за циљ обogaћивање знања, развијање појединих вештина и ефикасности у раду, што се препознаје као нужност ради пружања квалитетније услуге корисника.

Јавна устнова Центар за социјални рад у Врању је у 2023. години донела План стручног усавршавања запослених за 2024. годину, чиме су се стекли услови да се процес стручног усавршавања запослених у Центру реализује у циљу ефикасније примене Правилника о организацији, нормативима и стандардима рада центра за социјални рад а у складу са позицијом односно радним местом запослених. На основу Плана стручног усавршавања утврђена је и обавеза запосленима да похађају акредитоване програме обуке, учествују на стручним и научним скуповима, учествују на семинарима, курсевима и другим програмима едукације и на тај начин стекну бодове неопходне за стицање и обнављање лиценци за рад у социјалној заштити. Обавеза доношења Плана стручног усавршавања прописана је Посебним колективним уговором за социјалну заштиту Републике Србије а доноси се у складу са Планом развоја кадрова у социјалној заштити који доноси министар надлежан за социјалну заштиту.

Центар за социјални рад је у извештајном периоду омогућио стручним радницима да похађају обуке и учествују на стручним скуповима, у складу са потребама и исказаним интересовањима за професионални развој, као и финансијским могућностима Центра за реализацију истих. Едукације запослених

су и у 2023.години финансиране средствима локалне самоуправе и Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања. Запослени у Центру за социјални рад нарочито стручни радници који на основу закона којим се уређује социјална заштита имају обавезу стицања и обављања лиценци у 2023.години континуирано су похађали акредитоване програме обуке, учествовали на стручним и научним скуповима, семинарима и другим програмима едукације у свим областима који су од значаја за рад на одговарајућем радном месту.

Пренос знања и информација у Центру за социјални рад и у 2023.години осим стручног усавршавања одвијао се и интерно кроз:

- организовање обука новозапослених и других стручних радника;
- координацију, усмеравање, обучавање, подстицање и евалуирање развоја стручних компетенција водитеља случаја од стране супервизора;
- пружање консултантске правне подршке водитељима случаја;
- обезбеђивање неопходног едукативног материјала;
- рад сталних и повремених стручних и саветодавних тела (колегијум руководиоца, колегијуми служби, стручни тимови).

Акредитовани програми обуке који стручни радници желе да похађају у наредном периоду а који су и обухваћени Планом стручног усавршавања који је Управни одбор Центра донео приликом усвајања Програма рада за 2024.годину су:

- Превладавање професионалног стреса;
- Основна обука за организаторе волонтерских активности;
- Превенција насиља над старијим особама;
- Обуке везане за старатељство, усвојење, хранитељство
- Ефикасна комуникација са старима;
- Програм подршке младима који напуштају заштиту за осамостаљивање и живот у породици;
- Родитељи на други начин – програм обуке професионалаца за групни радионичарски рад са потенцијалним усвојитељима;
- Рад са жртвама насиља у Центру за социјални рад;
- Програм основне обуке за супервизоре у центрима за социјални рад;
- Преговарање и медијација у социјалној заштити, унапређење вештина комуникације и решавање конфликта;
- Оснаживање стручних радника у ЦСР за рад са децом и младима у сукобу са законом;
- Унапређење компетенција за пружање супервизијске подршке и центрима за социјални рад;
- Успешно управљање пројектима и људским ресурсима;
- Примена Монтесори методе у раду са особама са инвалидитетом;
- Идентификација, помоћ и заштита мушких жртава трговине људима;
- Становање уз подршку – теоријски и практични аспекти пружања услуге;
- Помоћ ментално недовољно развијеним особама;
- Модел подршке особама са аутизмом;
- Методологија рада са особама са деменцијом;
- Деца улице – развој хранитељства за децу која живе и/или раде на улици,

- Ефикасни односи са јавношћу и значај информисања у систему социјалне заштите;
- Интерни мониторинг и евалуација услуга у систему социјалне заштите;
- Преговарање као начин решавања спорова;
- Програм обуке за организаторе и реализаторе „Мале школе за родитеље“;
- Програм припреме и обуке хранитеља „Сигурним кораком до хранитељства“.
- Рад са тешко сарадљивим корисницима

2.1. Притужбе на рад Центра

У Центру за социјални рад постоји прописана процедура за поступање по примедбама грађана на рад запослених. Током извештајног периода било је 10 притужби упућених Центру.

Поводом притужби поднетих в.д. директорки Центра за социјални рад у Врању, након детаљног разматрања садржаја притужби, увида у службену документацију и обављених разговора и консултација, констатовано је да су у 8 притужби стручни радници у раду на предметима поступали у складу са Законом и Правилником о организацији, нормативима и стандардима рада центара за социјални рад, а подносиоцима притужби су достављени одговори.

Притужбе на рад Центра односно на рад појединих стручних радника су од стране в.д. директорке као и непосредних руководиоца Служби посебно разматране, покренут је окончан дисциплински поступци против запосленог радника.

4. ДЕО

КОРИСНИЦИ УСЛУГА ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

У извештајном периоду од 01.01.2023-31.12.2023.године укупан број поднетих захтева је **5.481**. У највећем проценту заступљена је старосна групација одрасли, затим деца, па старији.

Заступљеност корисника или корисничких група на евиденцији Центра за социјални рад

Корисници права на новчану социјалну помоћ

У Центру за социјални рад у 2023. години право на новчану социјалну помоћ остварило је **925 породица** (носиоци права), односно укупно 2913 корисника. У

односу на претходну годину постоји тенденција смањења броја корисника који остварују право на новчану социјалну помоћ. На основу анализе корисничких група малолетних и пунолетних корисника увиђа се да је *материјална угроженост* најчешћи проблем односно разлог због којег су се грађани нашли у систему социјалне заштите.

Међутим, број корисника у току године варира и много је већи, јер радно способни корисници по Закону о социјалној заштити у извештајној години имају прекид након девет месеци остваривања права. Обзиром да се највећи број корисника права на новчану социјалну помоћ захтевима за исту обраћа у јануару месецу, највећи број корисника овог права је на активној евиденцији од јануара до октобра, а у децембру је најмањи.

Структура корисника права на новчану социјалну помоћ на дан 31.12.2023.године је следећа:

Једночлане породице	- 295 ;
Двочлане породице	- 192 ;
Трочлане породице	- 60 ;
Четворочлана породица	- 74;
Петочлана породица	- 42;
Шест и више чланова породице	- 29;
<hr/>	
Укупно: породица - носиоци права	693

Највећи број корисника је у једночланом и двочланом домаћинству, 295 и 192, што представља 70,27% од укупног броја корисника. Право на новчану социјалну помоћ спада у поверене послове о чијем се обезбеђењу стара Република Србија преко ресорног Министарства те су и у 2023.години финансијска средства за ове намене обезбеђена из буџета Републике Србије.

Корисници права на једнократну новчану помоћ

Центар за социјални рад у 2023. години реализовао је проширена права социјалне заштите на основу Одлуке о социјалној заштити грађана на територији града Врања.

Остваривањем права на једнократну новчану помоћ у 2023.години директно се утицало на материјални положај грађана Града Врања. У извештајном периоду а на основу Одлуке о социјалној заштити као и Правилника о једнократној новчаној помоћи, по захтевима је одлучивала Комисија за једнократну новчану помоћ а по прописаној процедури. Град Врање је у 2023.години из буџета издвојио знатна средства управо за ове намене.

У 2023.години Центру за социјални рад у Врању односно Комисији за остваривање права за једнократну помоћ поднето је **1355** захтева од тог броја позитивно је решено **1157** захтева. Захтевима за остваривање права на једнократну новчану помоћ Центру за социјални рад у Врању у 2023.години (ван Комисије) обратило се

укупно **246** корисника, од којих је **234** решено позитивно а на основу Налаза и стручног мишљења водитеља случаја.

Комисији за једнократну новчану помоћ у 2023.години грађани су се обраћали захтевима за остваривање права на једнократну новчану помоћ за набавку лекова, задовољења основних животних потреба, набавка уџбеника и школског прибора за децу, покривање погребних трошкова, куповину огрева и др.

Корисници права на додатак за помоћ и негу другог лица и увећани додатак за помоћ и негу другог лица

Право на додатак за помоћ и негу другог лица има лице коме је због телесног или сензорног оштећења, интелектуалних потешкоћа или промена у здравственом стању неопходна помоћ и нега другог лица да би задовољило своје основне животне потребе.

Ради се о веома важним давањима или социјалним трансферима намењеним особама којима је због природе и тежине болести неопходна помоћ другог лица. Мисли се на финансијску помоћ за обављање активности и услуга које су везане за задовољавање елементарних животних потреба и свакодневне активности у збрињавању особе које користе ово право а које је регулисано Законом о социјалној заштити а обзиром да је у питању право из домена поверених послова о његовом обезбеђивању стара се Република Србија.

Број корисника права на додатак за помоћ и негу другог лица и увећаног додатка за помоћ и негу другог лица је у перманентном порасту.

Укупан број корисника права на додатак, као и увећаног додатка за помоћ и негу другог лица је **618**. У односу на структуру укупног броја корисника ово право највише користе старије особе, а затим одрасле особе, деца и млади.

Смештај у другу породицу – хранитељство

Ова услуга се развија пре свега у интересу деце, али и због њене друштвено-економске оправданости. Основни циљ је да се у систем подршке за децу без родитељског старања, као и без адекватног родитељског старања, социјалне заштите укључи што већи број породица што повољнијег старосног састава, образовног и културног нивоа, које ће се ангажовати у хранитељској улози. Основни циљ је да деца без родитељске бриге или неадекватне родитељске бриге, одрастају у породичном окружењу. На хранитељском смештају у извештајном периоду са стањем на 31.12. 2023. године укупно је **59 деце**.

Када стара особа више није у могућности да живи сама, уместо одласка у дом, кад год за то постоји могућност, Центар за социјални рад прибегава смештају у другу породицу. Породични смештај старих постаће приоритетна услуга социјалне заштите, будући да се град Врање сврстава у локалитете са старим становништвом те ће потреба за породичним смештајем одраслих и старих постати наша реалност. Тренутно су на породичном смештају **7 корисника** ове услуге.

Задњих година Центар се суочава са проблемом да поједине категорије одраслих и старијих лица, није у могућности да смести у установу социјалне заштите, како због ограничених капацитета, тако и због њихових година старости, болести и

тешкоћа које имају. Чињеница је да на територији Града Врања не постоји Дом за одрасла и стара лица и да постојање једне такве установе или Домског одељења при Центру за социјални рад у Врању и да би умногоме олакшало рад Центра а све у интересу старих корисника и њиховог адекватног збрињавања. На дан 31.12.2023.године укупно је **34 корисника** на домском смештају.

Поремећени породични односи

Број спроведених поступака у поремећеним породичним односима у извештајном периоду је **92**, где је обухваћено **315** детета.

Поремећени породични односи и поред поступка мирења у већини случајева доводе до развода. Данашња породица је оптерећена бројним проблемима, због чега је њена стабилност угрожена, а функције ослабљене. Један од најчешћих разлога је сукоб због односа са родитељима партнера у нашој средини, претерана осећајна везаност за родитеље, недовољна зрелост партнера, односно, способност да се одвоје од дечјих улога у односу на своје родитеље и да прихвате независне, одрасле улоге, како у браку тако и према родитељима, недостатак комуникације међу партнерима, емоционална и физичка удаљеност, неиспуњена очекивања, долазак деце, нерешено стамбено питање као и финансијска несамосталност, став према новцу, став према заради и трошењу све више се појављује као разлог.

Постоји још чинилаца који могу да угрозе брак и да доведу до сукоба (алкохолизам, године старости, сексуална интересовања ван брака, образовање, итд.). Указали смо на врсте сукоба са којима се партнери најчешће срећу, али суштина свих брачних сукоба може да се сведе на један именитељ: на неспособност једног и другог да схвате потребе и осећања свог партнера, да прихвате партнера иако је различит и да их та различитост не узнемирава.

Мишљења смо да је неопходан превентивни рад у брачним и породичним сукобима, за чије спровођење је неопходно активирати-оформити „Саветовалиште за брак и породицу у кризи и подршку младима.

Послови заштите од насиља у породици

Центар за социјални рад има формиран Интерни Тим за насиље у породици. Овај тим је интердисциплинаран и чине га 5 стручних радника Центра за социјални рад. Извештај о раду овог тима доставља се Републичком заводу за социјалну заштиту и другим институцијама и у 2023.години констатовано је следеће :

Руководилац интерног тима за насиље у породици је у сарадњи са руководиоцима Служби и супервизорима учествовао у доношењу одлуке о задуживању водитеља у конкретним случајевима насиља у породици, пружању подршке у вођењу случаја, укључивању стручних радника других профила у раду на случају, сарадњи са другим системима, а такође су се чланови интерног тима укључивали у рад на случајевима где је насиље откривено у раду на предметима по другом основу.

Ефекти примењених облика заштите су ти да је у свим случајевима заустављено акутно насиље, да су све жртве насиља адекватно заштићене.

Корисници ЦСР евидентирани као жртве насиља у 2023.год. према старости и полу			
Старост жртва насиља	М	Ж	Укупно
Деца	40	96	136
Млади	3	28	31
Одрасли	81	74	155
Старији	1	3	4
Укупно	125	201	326

На крају извештајног периода у Центру за социјални рад у Врању укупно је евидентирано 207 пријава насиља. Напомињемо да је у односу на претходни извештајни период дошло до измена у погледу коришћења новог, централизованог софтвера-СОЗИС. Сада сам софтвер насиља препознаје на потпуно другачијем нивоу те број у табели је у ствари свеобухватан број жртва.

Корисници ЦСР евидентирани као жртве насиља у 2023.год. према старости, полу и учесталости на евиденцији као жртве насиља						
Старост жртва насиља	Први пут на евиденцији као жртва насиља		Више од једном на евиденцији као жртва насиља		УКУПНО – Први пут на евиденцији као жртва насиља	УКУПНО – Више од једном на евиденцији као жртва насиља
	М	Ж	М	Ж		
Деца	4	64	36	32	68	68
Млади	1	8	2	20	9	22
Одрасли	8	31	73	43	39	116
Старији	0	2	1	1	2	2
Укупно	13	105	112	96	118	208

Од укупног броја 158 су насиља која се понављају, што доводи до закључка да се у скоро више од половине пријава, насиље дешава у истој породици.

Стручни радници Центра едуковани су и за рад са насилницима. Спровођење третмана са насилником биће значајан за промену породичних образаца. Кроз третман насилник мења насилне обрасце понашања, схвата и прихвата да је насиље научен образац понашања који се може променити и омогућити заснивање функционалнијих, како партнерских тако и других односа.

Стручни радници Центра за социјални рад су едуковани за рад са жртвама насиља. Међутим, и поред рада са жртвама насиља често се дешава да након судских поступака жртва донесе одлуку да настави заједнички живот са насилним партнером. Повратак жртве у насилно окружење је најчешће из разлога што је жртва економски зависна, стамбено необезбеђена и под социјалним притиском околине.

У последње време све чешће се говори о насиљу међу децом, поремећају понашања код младих и утицају вршњачког окружења. У извештајном периоду је **евидентирано 3 вршњачка насиља**.

Уколико малолетник није прихватио, усвојио позитивне системе вредности, није стекао поштовање према ауторитетима, као такав врло лако може да почини кривично дело које група у којој се налази од њега захтева.

Велики је број оних адолесцената који систематски беже из школе, који испољавају поремећај у понашању, баве се крађама, уличним испадима, конзумирају алкохол и друга опојна средства

Један број ових малолетника имао је искуства везана за распад породице или насилничко понашање родитеља. Они и немају јасан модел који означава про - социјално понашање и одређене ставове. Многи су, нажалост, од раног детињства искусили сиромаштво, не решена стамбена питања, изложеност криминалу, алкохолизму, насиљу у породици.

Забрињава чињеница да се један део малолетних учиниоца кривичних дела налази ван образовног процеса и остаје без било каквог занимања.

Већина њих сматра да је њихово кршење законских норми само средство за постизање независности, посебно када је у питању новац, неки описују то као оправдану фазу у развоју која ће проћи.

Карактеристике ове популације су недовољна мотивација за школовање, проблем постојаности у активностима, одсуство образовних аспирација, снижен степен одговорности, проблематичан однос према ауторитетима и тешкоће са поштовањем правила.

Много је разлога који утичу на појачано преступништво код младих и на повећан број почињених кривичних дела.

Овакво понашање младих по нашем мишљењу узроковано је директном последицом кризе у којој се последњих година налази наше друштво, јер је претпоставка да добар број садашњих делинквената то не би био да су околности у којима живе другачије, јер је упадљива несразмера између потреба младих и могућности да се оне задовоље.

Међу малолетницима са изреченом васпитном мером и даље преовлађују малолетници чији се третман одвија у отвореној заштити применом одговарајуће мере појачаног надзора у оквиру породице. Због тога је и важно рећи да центар у оквиру своје активности даје подршку породици како би је подржао у новој улози.

Послови старатељске заштите

Породични закон разликује: старатељство и привремено старатељство.

Привремено старатељство подразумева доношење решења о постављању привременог старатеља одраслом и остарелом лицу које, по правилу, није лишено пословне способности, као и малолетном лицу у ситуацијама које су предвиђене у члану 132. Породичног закона.

На дан 31.12.2023.године укупно је **69 деце** под старатељском заштитом а на основу евиденције Службе за заштиту деце и младих.

На дан 31.12.2023.године укупно је **118 одраслих и старих лица** под старатељском заштитом а на основу евиденције Службе за заштиту одраслих и старих.

Проблем који је присутан је одсуство интересовања грађана да без надокнаде обављају старатељску функцију, посебно у заштити корисника душевних болесника.

Код групације деце и омладине старатељску функцију обављају углавном запослени у Центру за социјални рад.

Услуге неодложних интервенција

Услуге неодложних интервенција пружа Центар за социјални рад непосредно и у сарадњи са другим службама и органима у локалној заједници у ситуацијама када је угрожен живот, здравље и развој корисника, (чл. 56 Закона) с циљем предузимања мера из његове надлежности, а ради безбедности корисника.

Услуге неодложних интервенција доступне су кориснику, током 24 часа и најчешће се односе на смештај, саветодавне и друге услуге које пружа ЦСР.

Највећи број услуга Центра за социјални рад пружених у виду неодложних интервенција био је усмерен на заштити деце 52,1% од укупног броја евидентираних. Одрасли корисници по учесталости неодложних интервенција су одмах иза претходне групације и обухватају 31,9%, уосталом то су најчешће жене, мајке које су заједно са децом жртве насиља. Стари су у извештајном периоду били предмет неодложних интервенција, знатно мање у односу на предходни период 25,3%. Применом новог закона о насиљу у породици где се починиоцу изричу мере забране приласка и контактирања са жртвом, број услуга неодложних интервенција се смањило, као и број смештаја у Сигурну кућу.

Друге услуге социјалне заштите

- бесплатан оброк (народна кухиња – Црвени Крст)
- субвенције за плаћање комуналних трошкова
- трошкови сахране
- бесплатна месечна карта за превоз ученика средњих школа, корисника права на новчану социјалну помоћ, који живе у околним селима и Врањској Бањи

Укупан број корисника народне кухиње је 450.

Субвенције за плаћање комуналних трошкова (струја и вода) остварују носиоци права новчане социјалне помоћи, односно 608 породице.

5. ДЕО

ПРОБЛЕМИ, ТЕШКОЋЕ И ПРИМЕРИ ДОБРЕ ПРАКСЕ У РАДУ

Управно – правни послови

У оквиру ове службе организован је пријем свих захтева и реализују се укупна материјална давања корисницима. Сви наведени послови су организовани у оквиру следећих канцеларија:

1. Пријемна канцеларија
2. Канцеларија за управно-правне послове
3. Канцеларија за материјална давања

Управно-правни послови у ЦСР одвијали су се у оквиру свих случајева остваривања права корисника у току 2023. године, а везани су пре свега, за права на материјална давања, али и за примену мера породично правне заштите или коришћење услуга.

У оквиру Пријемне канцеларије реализован је пријем захтева грађана који су се јавили Центру за социјални рад да би добили информацију или остварили неко од права и услуга из система социјалне заштите. Такође, води се евиденција и документација корисника Центра за социјални рад кроз програм Интеграл и централизоване софтвер СОЗИС.

Ако посматрамо захтеве суда и стручне налазе и мишљења ЦСР У 2023. години, највише је захтева у вези са вршењем родитељског права, што је у контексту појаве развода брака, затим захтеви у кривичним и прекршајним поступцима (за групу деце са поремећајима у понашању) као и у поступцима вршења родитељског права (поводом регулације личног односа родитеља и детета за време и после развода).

Израда форми као што су налази и мишљења су стручни послови који се по захтеву суда или других институција у заједници могу обављати само од стране различитих профила стручњака у ЦСР. У току 2023. године у просеку за сваког 10. корисника је израђена нека од стручних експертиза чији је исход налаз или мишљење. Најчешће је предмет експертизе била одрасла особа – корисник ЦСР.

НАЈЧЕШЋЕ ТЕШКОЋЕ У РАДУ

Запажање стручних радника указује на тежину и озбиљност проблема у односу на протекле године, будући да је код појединих корисничких група присутна тенденција раста, односно висок удео корисника социјалне заштите у општој популацији.

Недовољан број стручних радника најчешће се испољава код категорија кад је у питању остваривање права на новчану социјалну, непостојање психотерапијске и саветодавно-терапијске услуге, код заштите од насиља у породици и старатељске

заштите, што доводи до немогућности остваривања квалитета у раду, као и тешкоћа у поштовању рокова.

ПРОБЛЕМИ, ТЕШКОЋЕ И ПРИМЕРИ ДОБРЕ ПРАКСЕ У РАДУ

Како би извештај о проблемима, тешкоћама као и примерима добре праксе био прегледнији образложење дајемо по службама, односно унутрашњим организационим јединицама у Центру.

Служба за заштиту деце и младих као основни проблем истиче:

- недовољан број стручних радника на пословима стручног социјалног рада, тако да постојећи извршиоци посла имају додатни степен оптерећености;
- у складу са Правилником о хранитељству од 08.04.2008. и 66/2022 године у делу спровођења стручног поступка Центар за породични смештај Ниш треба да обавља задатке из чл. 14 тач. 2), 4), 5), 6), 11) и 12, односно:
 - популарисање хранитељства, исказивање потреба за хранитељство и информисање кандидата за хранитељство;
 - процену опште подобности будућих хранитеља кроз интервју у установи и у кући;
 - примену Програма припреме за хранитељство и процену будућих хранитеља кроз припрему за хранитељство;
 - израду налаза и стручног мишљења стручних радника о општој подобности будућих хранитеља;
 - праћење и увид у остваривање сврхе хранитељства;
 - подршку детету и хранитељској породици током одвијања хранитељства
 - непостојање стандарда за задуживање одређеним бројем предмета водитеља случаја;
 - *рад са мултипроблемским породицама* у погледу мотивисања родитеља за доласке на саветодавне и едукативне радионице са циљем јачања родитељских вештина и компетенција.

Све ове надлежности Центра за породични смештај и даље обавља Центар за социјални рад, односно Служба за заштиту деце и младих, што додатно оптерећује рад Службе и сваког појединачног водитеља случаја.

Као пример добре праксе:

- У раду *Службе за заштиту деце и младих* се као добра пракса нарочито истиче успешност у организовању породичних конференција и конференција случаја у сарадњи са школама и Домом здравља и њихова ефикасност у пружању подршке родитељима и малолетној деци у превазилажењу развојних тешкоћа и обезбеђивању правилног одрастања и сазревања деце.

- формирање локалне мреже за превенцију сузбијања насиља у породици и помоћ жртвама и организовање редовних састанака уже радне групе ове локалне мреже са планирањем активности у конкретним случајевима насиља у породици.

Служба за заштиту одраслих и старих

Добра пракса у раду *Службе за заштиту одраслих и старих* односи се, како на унутрашњи аспект функционисања у погледу сарадње и тимског рада, тако и на успешну комуникацију и сарадњу са представницима институција и организација у локалној заједници (Црвени крст, Дом здравља, Полиција, месне канцеларије и др.) у пружању услуга интервенције и посредовања код других институција, прикупљању документације, упућивању на коришћење ресурса у заједници и др. У неколицини случајева се као добра пракса показала и доследна примена Закона о заштити лица са менталним сметњама у погледу сарадње представника различитих система у поступцима за задржавање без пристанка и смештај без пристанка лица са менталним сметњама.

Проблеми службе:

Неке од идентификованих *тешкоћа* у раду у односу на посебне корисничке групе односе се на:

- Немогућност ангажовања стручних радника – водитеља случаја на неодређено време и ограничење рока за ангажовање запослених на одређено време доводи до смене стручних радника и потребе за учесталијим интерним обукама неискуснијих кадрова. Такође, повремено се јављају тешкоће код праћења и евалуација планова услуга због недостатка континуитета у раду услед промене водитеља случаја, којима се отежава увид у целину предмета којима су задужени. Рад на предметима у извештајном периоду вршио се уз отежано поштовање прописаних рокова.

- збрињавање душевно оболелих лица лишених пословне способности у установе социјалне заштите због попуњености смештајних капацитета и недостатка ресурса, а са друге стране немогућност њиховог збрињавања у отвореној заштити; као нарочит проблем се издваја отпуст психијатријских болесника који су под непосредним старатељством Органа старатељства из здравствених установа без претходног договора са Центром за социјални рад у погледу обезбеђивања адекватног смештаја;

- неразвијеност локалних услуга које би имале за циљ олакшавање живота у природној средини за следеће корисничке групе: 1) тешко оболела лица код којих је лечење окончано; 2) душевно оболела лица; 3) лица која живе у условима екстремног сиромаштва;

- недостатак услуге дневног боравка за одрасле особе са инвалидитетом;

- неразвијеност услуга подршке за самосталан живот;

Пример добре праксе:

- групна супервизија на нивоу Службе код комплекснијих предмета;
- праћење едукативних програма.

Служба за правне послове

Проблеми службе:

- недовољан број стручних радника у канцеларији за материјална давања;
- велики прилив предмета и константно повећани обим посла и у 2023.години
- увођење нових програма Система за заштиту и аутоматизацију инструмената социјалне заштите (СОЗИС) и социјалних карти и проблема при раду у наведеним програмима.
Константан повећани прилив предмета као и увођење нових програма резултирало је да и поред попуњавања радних места са 2 извршиоца (дипл.правника) која су упражњена током 2019. и 2020.године намеће потребу ангажовања радника на одређено време због повећаног обима посла како се не би угрозило функционисање саме службе.
- судски трошкови у поступцима за лишавање родитељског права (заштита права детета), као и код парничног поступка за изрицање мере заштите од насиља у породици.
- немогућност реализовања ванпарничног поступка у лишавању пословне способности због трошкова вештачења које треба да обезбеди орган старатељства ;

Служба за финансијско - административне и техничке послове

Проблеми службе:

- блокирање жиро рачуна Центра због извршних судских пресуда у предметима накнаде грађанима штете које је починио штићеник који је био под непосредним старатељством ЦСР, а кривично је неодговоран (крађе).

Организациони и кадровски проблеми у вођењу случаја и супервизији

Већ је истакнута преоптерећеност водитеља случаја бројем корисника, што се одражава на могућност добијања одговарајуће и потребне подршке супервизора, јер супервизори не могу увек да прате динамику, теже планирају супервизијски процес, а све то утиче на квалитет услуга супервизијске подршке.

Да би се добила одговарајућа подршка, улогу супервизије треба редефинисати кроз позитиван трансфер знања.

Улога ЦСР у планирању социјалне заштите у локалној средини – сарадња са локалном самоуправом

Центар за социјални ради има јако важну улогу и добра искуства на пословима планирања социјалне заштите у локалној заједници. На основу сагледавања свог рада у претходној години исти унапређује у наредној години. Плански приступ ствара основу за проактиван наступ Центра за социјални рад према потребама и проблемима грађана у заједници и даљи развој делатности социјалне заштите. У сарадњи са локалном самоуправом и укључивањем образовног система планираћемо активности припреме како би на одговарајући начин проценили потребе и дефинисали приоритете.

Доступност и распрострањеност локалних услуга социјалне заштите у заједници и улога ЦСР

Доминирајуће дневне услуге у заједници су:

- Прихватилиште за одрасла и стара лица;
- Прихватилиште за жртве породичног насиља (Сигурна кућа);
- Дневни боравак за децу и омладину са инвалидитетом,
- Услуга лични пратилац детета за додатном подршком;
- Услуга помоћ у кући;

Број услуга у заједници не прати увек потребе корисника, велики број корисника није обухваћен услугом и поред потребе за њом.

На дан 31.12.2023.године укупно је 23 корисника које је Центар као упутни орган сместио у Прихватилиште за одрасла и стара лица при Јавној установи Центар за развој локалних услуга социјалне заштите у Врању.

Током извештајног периода Центру за социјални рад у Врању обратило се укупно 30 лица захтевом за остваривање права на услугу „Помоћ у кући“.

Аналитичко – истраживачки рад: информације о анализама, истраживањима и другим радовима које је Центар спровео

Аналитичко - истраживачки рад се одвија као стална и неопходна функција Центра, даје перманентни подстицај за приступ одређеним појавама у области социјалне заштите, превентивно делује што је један од услова да се критички оцењује организованост и функционалност установе. Дакле, аналитичко – истраживачки рад одликује активизам и стална окренутост социјалним променама и људским потребама.

Аналитичко – истраживачки рад Центра за социјални рад у својој укупности посматрамо у склопу целовите делатности Центра и у том оквиру дајемо одговарајући значај одређеним појавама, дефинишемо проблем, плански приступамо истим, а све у циљу спречавања узрока који појединца или породицу доводе у стање социјалне потребе.

.

Аналитичко - истраживачки рад обухвата:

- Годишњи извештај о раду Центра за социјални рад;
- Програм рада Центра за социјални рад;

- Информатор о раду Центра за социјални рад за 2023.годину (ажурира се месечно);
- Редовно информисање јавности о различитим темама из области социјалне заштите;

Реализација пројекта:

Активности пројекта реализује тим на нивоу града где су укључени и представници Центра за социјални рад у циљу израде стратешких докумената за мониторинг и јавно заступање, као и на изради опште анализе миграната и избеглица које се налазе у нашем граду у циљу друштвеног активирања .

Пракса показује да услови за реализацију аналитичко – истраживачке делатности још увек нису задовољавајући(непостојање канцеларије за планирање и развој).

Наиме, Центар може да има квалитетну обраду и сагледавање проблема у локалној заједници на бази озбиљне теоријске припреме, консултовања релевантне литературе и практичног сагледавања потреба становништва, кроз истраживачки рад, те би на тај начин локална заједница као и сам Центар били спремни да и превентивно делују ,за шта је потребно оформити канцеларију за планирање и развој.

ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

Током извештајног периода Центар за социјални рад у Врању је обављао поверене послове од стране Републике Србије односно јавна овлашћења али се старао и о пружању и развоју социјалне заштите на локалном нивоу обезбеђивањем права, услуга и субвенција корисницима а које су у надлежности локалне самоуправе.

Број корисника Центра за социјални рад није значајно измењен у односу на претходни извештајни период, а у његовој структури су најбројнији материјално угрожени грађани који чине 53% укупног броја корисника. У 2023. години је број корисника новчане социјалне помоћи и једнократне новчане помоћи смањен за 10-15% у односу на претходни извештајни период, а дошло је и до смањења броја малолетника са проблемима у понашању и сукобу са законом као и особа које се споре око вршења родитељског права.

Центар за социјални рад почетком 2023.године није имао тренере из реда запослених који би држали обуке будућим хранитељима па је у месецу мају 2023.године успешно реализована обука „Сигурним кораком до хранитељства“ након које су 3 запослене стручне раднице Центра добиле лиценце у овој области што је резултирало реализацијом обука будућих хранитеља током 2023.године. Након успешно реализоване две обуке потенцијалних хранитеља подобност за бављење хранитељством стекло је 10 породица.

Стручним радницима запосленим у Центру за социјални рад је омогућено похађање акредитованих програма обуке и присуствовање семинарима, округлим столовима, конференцијама и другим стручним скуповима са различитим

тематским садржајима. Стручно усавршавање запослених у 2023.години ралаизовало се посебно имајући у виду обавезу стицања и обнављања лиценци а на основу стечених бодова на акредитованим програмима обуке а све у скалду са законским прописа у области социјалне заштите.

Услови рада су у извештајном периоду побољшани набавком неопходне али још увек недовољне рачунарске опреме за потпуно увођење новог програма Созис, који је имплементиран у Центру у 2023.години.

У 2023.години по први пут Центар добија професионално обезбеђење, 1 извршиоца, чији се рад финансира из буџета локалне самоуправе.

Током извештајног периода је настављена успешна сарадња са локалном самоуправом и институцијама и организацијама у локалној и широј средини.

Видљивост рада Центра за социјални рад Врање била је обезбеђена кроз извештавање надлежних органа и институција, информисање јавности путем средстава јавног информисања и званичне интернет презентације установе. Општа је оцена стручних радника Центра за социјални рад да су у стручном раду и поред велике оптерећености у раду, додатним личним напорима, испоштована четири основна принципа заштите: благовременост, целовитост, континуитет и законитост, и поред тежине и озбиљности проблема корисника.

Циљ у даљем раду Центра за социјални рад односно запослених је ефикасан систем социјалне заштите који треба да одговори на потребе грађана, наставак континуиране сарадње са свим актерима који су битни за област социјалне заштите и имају удео у делу постизања што бољег квалитета у раду.

в.д. директор
Јадранка Стојановић